

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Zasady dostępu do broni
w wybranych państwach europejskich

OPRACOWANIA
TEMATYCZNE

OT-658

PAŹDZIERNIK 2017

II. Czechy

Polityka państwa w zakresie dostępu obywateli do broni w Republice Czeskiej jest pod wieloma względami mniej restrykcyjna niż w większości państw Unii Europejskiej.

Broń w Republice Czeskiej jest dostępna dla każdego, kto uzyska licencję na broń palną (zbrojní průkaz). Zezwolenie na broń można uzyskać w sposób bardzo podobny do prawa jazdy – należy zdać egzamin z posługiwania się bronią, posiadać badanie lekarskie i zaświadczenie o niekaralności. W przeciwieństwie do większości innych krajów europejskich czeskie przepisy dotyczące broni pozwalają obywatelowi nosić również ukrytą broń do samoobrony – 240 tys. spośród około 300 tys. legalnych posiadaczy broni uzyskało pozwolenie na jej noszenie. W Czechach większość osób posiadających broń palną ma ją w celu obrony.

Ustawa o broni i amunicji (Ustawa nr 119/2002) stwierdza, że każdy ma prawo do otrzymania licencji i zakupu broni, a posiadacze licencji kategorii D i E – również do noszenia broni (powinna być zabezpieczona w sposób uniemożliwiający dostęp do niej osób nieupoważnionych).

Wnioskodawca może ubiegać się o licencję na broń w lokalnym biurze policji, wypełniając urzędowy formularz, na którym zaznacza te kategorie broni, na które chce otrzymać licencję. Wiele osób ubiega się od razu o cztery kategorie: A, B, C i E. W przypadku spełnienia warunków dotyczących wieku, kwalifikacji, zdrowia, niekaralności i bycia osobą godną zaufania oraz po uiszczeniu opłaty 700 CZK (ok. 113 PLN) za każdą kategorię, licencja jest wydawana w terminie do 30 dni (często od ręki).

Broni kategorii E nie można mieć ze sobą w miejscach, gdzie jest to zabronione, np. podczas zgromadzeń i demonstracji. Nie wolno wносить broni do sądów i siedzib organów państwa ani do centrów handlowych, domów towarowych (rozwieszane są tam odpowiednie plakaty zakazujące wstępu z bronią). Nie jest prawnie zakazane wnoszenie broni do klubów i barów, chociaż uważane jest to za nierozsądne. Za noszenie broni przez osoby w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub będące pod wpływem substancji odurzających grozi wysoka grzywna i odebranie licencji.

Aby móc ubiegać się o licencję na broń trzeba zdać egzaminy: teoretyczny i praktyczny.

Egzamin teoretyczny składa się z pisemnego testu. Osoba zdająca odpowiada na 30 spośród całego zbioru 485 pytań wielokrotnego wyboru, które zostały przygotowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i są dostępne wraz z odpowiedziami w internecie. Za odpowiedzi na te 30 pytań można otrzymać maksymalnie 79 punktów. Aby zdać egzamin pisemny, konieczne jest uzyskanie 67 punktów dla kategorii A, 71 punktów dla kategorii B lub C oraz 74 punktów dla kategorii D lub E. Test obejmuje następujące zagadnienia: znajomość przepisów prawnych w zakresie broni palnej; znajomość prawodawstwa dotyczącego legalnego używania broni palnej (np. do samoobrony); ogólna znajomość broni palnej i amunicji; pierwsza pomoc.

Przed egzaminem praktycznym dobrze jest przejść kurs obsługi broni na strzelnicy (nie jest to obowiązkowe). W Czechach jest ponad 200 ogólnodostępnych strzelnic.

Egzamin praktyczny składa się z testu bezpiecznej obsługi broni oraz strzelania do celu. Bezpieczna obsługa obejmuje: sprawdzenie, czy broń palna jest załadowana (ew. bezpieczne rozładowanie); rozłożenie broni w celu czyszczenia; przygotowanie broni palnej i amunicji do strzelania; strzelanie; zasady obsługi broni palnej w przypadku jej niesprawności; zakończenie strzelania. Dotknięcie spustu, skierowanie broni w kierunku innym niż bezpieczny wyznaczony lub inne niewłaściwe obchodzenie się z bronią powoduje przerwanie i niezaliczenie egzaminu. W zależności od kategorii licencji osoby zdające egzamin mogą zostać poproszone o wykazanie umiejętności bezpiecznego obchodzenia się z różnymi rodzajami broni palnej (zazwyczaj pistolet CZ 75 lub CZ 82, karabin szturmowy CZ 452 i dubeltówka).

Tabela 2. Kategorie broni palnej w Czechach

Kategoria licencji	Wymagany wiek (w latach)	Posiadane kategorie broni	Ograniczenia dotyczące amunicji	Noszenie broni	Uwagi
A – kolekcjonowanie broni	21	A, B, C z możliwymi dodatkowymi zakazami lub nakazami nałożonymi przez policję	Trzy najmniejsze opakowania tego rodzaju, typu i kalibru	Niedopuszczalne	W przypadku posiadania broni kategorii A jej właściciel jest obowiązany do umożliwienia policji skontrolowania sposobu jej przechowywania
B – strzelanie sportowe	18 (15 dla członków klubów strzeleckich)	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Brak	Tylko w celach transportu (broń powinna być zabezpieczona w sposób wykluczający jej natychmiastowe użycie)	
C – myślistwo	18 (16 dla uczniów szkół, w których programie jest myślistwo)	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Brak	Tylko w celach transportu (nie ma obowiązku schowania broni, jednak nie może być gotowa do natychmiastowego użycia)	W przypadku zezwolenia udzielonego przez policję, można używać również noktowizora
D – wykonywanie zawodu	21 (18 dla uczniów szkół rusznikarskich)	A, B, C (tylko czasowe posiadanie; właścicielem broni pozostaje pracodawca)	Tylko amunicja do posiadanej broni (bez ograniczeń ilościowych)	Noszenie broni schowanej (do dwóch sztuk broni gotowej do natychmiastowego użycia) Noszenie broni nieschowanej – członkowie straży miejskich, straży bankowej podczas wykonywania obowiązków	
E – samoobrona	21	B, C – wymaga późniejszej rejestracji	Tylko amunicja do posiadanej broni, bez ograniczeń ilościowych	Noszenie broni schowanej (do dwóch sztuk broni gotowej do natychmiastowego użycia)	

Test strzelecki polega na:

- kategoria B – strzelanie ze strzelby z odległości 25 m do kartki papieru wielkości A4; wymagane oddanie czterech celnych z pięciu strzałów (dla kategorii A – dwa z pięciu). Kandydat może także strzelać z pistoletu do tarczy 50x50 cm z odległości 10 m;

- kategoria C – należy strzelić z karabinu z odległości 25 m do kartki papieru wielkości A4; wymagane oddanie trzech celnych z czterech strzałów;
- kategoria E – należy trafić z pistoletu do międzynarodowej tarczy strzelniczej o wymiarach 50x50 cm z odległości 10 m (z 15 m dla kategorii D); wymagane oddanie czterech celnych z pięciu strzałów.

Przed testem osoba przystępująca do niego ma prawo wykonać trzy rundy strzałów, by oswoić się z danym egzemplarzem broni. Podczas testu nie jest istotny wynik punktowy – pociski muszą jednak trafić w tarczę strzelniczą.

Licencja powinna być odnawiana co 10 lat (właściciel nie jest obowiązany zdawać ponownie egzaminu kwalifikacyjnego, jeśli wniosek został złożony co najmniej na dwa miesiące przed upływem ważności poprzedniej licencji; należy jedynie dostarczyć aktualne zaświadczenie o stanie zdrowia).

Czeski kodeks karny definiuje broń jako „przedmiot, który może sprawić, że atak z jego użyciem stanie się bardziej dotkliwy”. Chociaż nie ma ograniczeń w posiadaniu i noszeniu broni, jej użycie podczas popełnienia przestępstwa jest karane bardziej surowo (na przykład za szantaż grozi od 6 miesięcy do 4 lat więzienia, za szantaż z bronią – od 4 do 8 lat więzienia).

Na strzelnicy osoba nieposiadająca licencji na broń powinna być nadzorowana (jeśli jest to osoba niepełnoletnia, to przez osobę przynajmniej 21-letnią, która ma licencję na broń od co najmniej trzech lat).

Obecnie nie ma w Czechach przepisów dotyczących innych rodzajów broni, takich jak noże, gaz pieprzowy, pałki czy elektryczne paralizatory. Mogą być one swobodnie kupowane i przenoszone. Podobnie jak w przypadku broni palnej, zabrania się wnoszenia tej broni do budynków sądów, noszenia w czasie demonstracji i masowych spotkań. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oficjalnie zaleca używanie jako środków samoobrony broni nieśmiertelności, takiej jak gaz pieprzowy, paralizatory czy pistolety gazowe.

Dostępność różnych rodzajów broni:

1. Broń historyczna (kategoria A – strzelby i pistolety czarnoprochowe oraz broń i późniejsze repliki np. strzelające scaloną amunicją wczesnych typów, np. systemy Lefauchaux i Dreyse) jest dostępna dla osób pełnoletnich, niekaranych, na podstawie licencji wydawanej po złożeniu stosownych dokumentów. Na podstawie tej licencji zakup prochu i amunicji oraz strzelanie dopuszczalne są wyłącznie na strzelnicach.
2. Broń gazowa (także nowoczesne modele pistoletów w wersji gazowej) jest dostępna bez ograniczeń prawnych (bez rejestracji) dla osób pełnoletnich. W sklepach z bronią są także niewystępujące w Polsce pistolety maszynowe (strzelające serią) na amunicję gazową. Amunicja gazowa różnych typów (tj. akustyczna, sygnalizacyjna oraz z różnymi typami gazów) jest dostępna bez ograniczeń dla osób pełnoletnich.
3. Broń palna na amunicję sportową niskiej mocy (tzw. Flobert). Oferowane są głównie dwa typy rewolwerów: kaliber 4 mm i 6 mm – są one w wolnej sprzedaży dla osób pełnoletnich, podobnie amunicja do nich.
4. Broń pneumatyczna (wiatróvky), także o dużej mocy, są w wolnej sprzedaży dla osób pełnoletnich. Najmocniejsze modele są rejestrowane podczas zakupu.
5. Broń palna krótka przeznaczona do samoobrony, dostosowana wyłącznie do amunicji z gumowymi pociskami – wymagana jest licencja.
6. Broń palna na ostrą amunicję – wymagane jest uzyskanie licencji; występują pozwolenia wyłączające np. na broń do użytku wyłącznie w miejscu pracy czy też w związku z wykonywanymi obowiązkami.
7. Broń myśliwska – pozwolenia wydawane w podobnym trybie, jak w Polsce, jednak łowiectwo jest tam mniej elitarne niż u nas, a członkostwo w kole łowieckim jest bardziej

zbliżone do naszego koła wędkarskiego (dla obywateli niekaranych uzyskanie pozwolenia jest formalnością).

8. Broń palna pozbawiona cech użytkowych jest dostępna bez ograniczeń (także nowoczesne modele np. Skorpion czy CZ75), również jako broń pozbawiona cech bojowych z wycięciami w korpusie broni, pokazującymi jej wewnętrzną konstrukcję.
9. Rekonstruktorzy mają prawo posiadać broń (lub jej repliki) strzelającą amunicją akustyczną. Broń ta powinna być technicznie pozbawiona możliwości miotania pocisków. Jeśli jest to broń historyczna, to należy pozbawić ją w sposób trwały cech użytkowych i fakt ten powinien być potwierdzony. Może to być również replika wyprodukowana współcześnie – np. jako pistolet maszynowy – na amunicję akustyczną lub gazową, strzelająca ogniem ciągłym. Pozwolenie na broń kolekcjonerską można uzyskać stosunkowo łatwo. W przypadku wspomnianych replik obowiązuje wolna sprzedaż dla osób pełnoletnich (bez rejestracji).
10. Broń neurobalistyczna, czyli wykorzystująca sprężystość materiału, z którego jest wykonana (np. łuki, proce, kusze) – jest w wolnym obrocie dla osób pełnoletnich.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat malało w Czechach zainteresowanie uzyskaniem pozwolenia na broń, jednak zmieniło się to w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy. Na komisariatach ustawiają się (pierwsza połowa 2017 r.) kolejki ludzi chcących uzyskać pozwolenie na broń. Czesi kupują coraz więcej broni w obawie przed wzrostem przestępczości i pod wpływem zamachów terrorystycznych, które wydarzyły się w Europie Zachodniej.

W 2015 r. niespełna 300 tys. osób posiadających licencje na broń było w posiadaniu ponad 806 tys. sztuk broni (przy populacji 10,5 mln osób). Ilość broni palnej posiadanej nielegalnie (niezarejestrowanej) szacuje się na kilkanaście tysięcy sztuk. Nasycenie bronią w stosunku do liczby mieszkańców jest w Czechach jednym z najwyższych w Europie. Czechy są od lat liczącym się na rynku producentem broni palnej.

Mimo dość dużej ilości broni będącej w posiadaniu osób prywatnych przypadki jej nadużycia są sporadyczne. Czechy są w pierwszej dziesiątce najbezpieczniejszych krajów na świecie. Ilość włamań do domów prywatnych jest bardzo niska. Jedyne głośny incydent z bronią w ostatnich latach to zabójstwo w Uherskim Brodnie w 2015 r., gdzie mężczyzna z problemami psychicznymi wszedł do gospody i strzelając na oślep zabił 8 osób. Broń posiadał legalnie.

III. Francja

We Francji broń dzieli się na cztery kategorie, w zależności od stopnia jej niebezpieczeństwa – od powtarzalności strzelania i możliwej liczby oddanych strzałów. Z każdą kategorią wiąże się oddzielny system zakupu i posiadania:

- broń kategorii A – zakaz posiadania, z wyjątkiem specjalnego zezwolenia;
- broń kategorii B – konieczne posiadanie zgody;
- broń kategorii C – konieczna deklaracja posiadania;
- broń kategorii D – w wolnej sprzedaży lub wymagająca rejestracji.

Broń kategorii A, dostępna wyłącznie za zezwoleniem specjalnym

Dzieli się na dwie podkategorie:

- Kategoria A-1:
 1. broń na ramię: broń o ciągłym ogniu powyżej 31 strzałów bez przeładowywania, z magazynkiem powyżej 30 naboji;